

Bulletin objevitele

Kaktusy

Stručné rady pro pěstování kaktusů v bytových podmínkách

Kaktusy

jsou rostliny, které se v průběhu historického vývoje přizpůsobily extrémním podmínkám. Vyskytují se v Severní a Jižní Americe, od jižní Kanady po oblasti Patagonie. Osídlily skalnaté pobřeží oceánů, velmi suché oblasti v okolí solných pánví, nadmořské výšky nad 4000 m, ale i deštné pralesy. Dokázaly se přizpůsobit extrémním teplotám od -40°C do 60°C a velkému nedostatku srážek.

Echinopsis bolligeriana doprovázená *Lobelia excelsa* a *Solanum maritimum* na útesech Atlantského oceánu - Chile .

Při svém vývoji se kaktusy zbavily listů a zdužnatěl jim stonek, který je schopen zadržet na delší dobu větší množství vody. Na stonku se vytvořily výběžky s trny, které chrání rostlinu před živočichy, stíní ji a pomáhají kaktusům zachycovat vodu v podobě mlhy. Snad nejzvláštnější na kaktusech je jejich dýchání. U běžných rostlin se průduchy k dýchání otevírají přes den a následně probíhá fotosyntéza. Kaktusy by ale ztratily přes den velké množství vody, proto otevrou průduchy v noci, zachytí potřebný oxid uhličitý a přemění ho na organickou kyselinu. Během dne se průduchy uzavřou a našetřený oxid uhličitý se využije při dalším cyklu fotosyntézy. Hromadit a šetřit na horší časy je hlavní strategie těchto pozoruhodných rostlin.

Stručné rady pro pěstování kaktusů v bytových podmínkách

Nejprve se musíme rozhodnout, kde budeme rostliny pěstovat, a přizpůsobit svůj nákup na určité druhy. Existují dvě skupiny kaktusů. Ta první tvoří asi 95% všech rodů a vyžaduje v našich podmínkách chladnější zimování obvykle okolo 10 -15°C. Náročnější skupinu tvoří například rody *Melocactus*, *Discocactus*, *Uebelmannia*, kde teplota zimování nesmí být pod 15°C. Při nákupu se vyhneme hypermarketům a květinářstvím. Protože kaktusům nevadí nedostatek vody a delší tma, tak můžeme rostliny objednat přes internet (například: <https://www.kakteen.cz/>, <http://www.kaktusy-rysavy.cz/> nebo využít prodejní výstavy, které se každoročně konají v rámci stálých expozic botanických zahrad (například: <https://www.botanicka.cz/>, <https://bz-uk.cz/>).

Každá rostlina by měla být opatřena jmenovkou s názvem druhu a lokalitou výskytu – polním číslem.

Rostliny nám většinou přijdou zabalené v papíru, zcela volné bez kořenáčů a zeminy. Po rozbalení je necháme alespoň týden volně ležet na vzduchu. Rostliny se snažíme objednávat s takzvanými „polními čísly“, které tvoří iniciály sběratele a číslo. Toto číslo nám udává konkrétní lokalitu a podle ní můžeme namíchat určitý typ půdy, nastudovat požadavky na teplotu a množství závlivky.

Nejdůležitější složky umělého substrátu.

Označené rostliny jsou i botanicky velmi hodnotné. U ohrožených druhů můžeme v umělých podmínkách pomoci udržet světový genofond. Pro samotné zasazení potřebuje dvě věci: kořenáč a připravenou půdu. Kořenáče pořídíme ve specializovaných e-shopech, na výstavách, zahradních centrech. Kořenáč by měl mít na dně řadu otvorů a dno by mělo být vyvýšeno. Taková konstrukce podporuje rychlý odtok vody a cirkulaci vzduchu. Tato zmíněná konstrukce je ochranou proti nežádoucím hnilobným procesům.

Půda by měla být dokonale propustná a přizpůsobená jednotlivým druhům. Pro mexické druhy můžeme použít recept: 1 díl zeminy /krtince/, 1 díl pemzy, 1 díl písku/zrna 1-2 mm/, 1 díl keramzit/zrna 4 -8 mm/, 1 díl antuky, 0,5 díl vápencové drtě, 2 díly agroperlitu. Pro jihoamerické druhy vynecháme vápenec a můžeme přidat větší křemenný štěrk 4 - 8 mm. Do obou typů můžeme přidat i půl dílu drceného dřevěného uhlí. Pro speciální a náročnější druhy s jemnými kořeny připravujeme substráty bez podílu humusu.

Například pro rody discocactus a melocactus : 1 díl pemzy, 1 díl křemičitý písek 2- 4 mm, 1 díl agroperlitu, 0,5 dílu drceného dřevěného uhlí. Samotné sázení zahájíme drenáží dna. Na dno umístíme jednu vrstvu keramzitu, jehož zrnitost volíme podle velikosti kořenáče. Potom vezmeme rostlinu, umístíme ji do geometrického středu tak, aby krček rostliny byl cca 1 cm pod horním okrajem. Následně začneme například čajovou lžičkou opatrně a stejnoměrně vrstvit substrát. Opačným koncem lžičky můžeme případně korigovat rovné postavení rostliny tlakem na substrát. Po zasazení rostlinu týden nezaléváme. Do druhé zálivky můžeme přidat trochu fungicidu, který vyloučí možnou hnilobu kořenů.

Zálivka se provádí, podle počasí, od poloviny dubna do konce září. Pokud pěstujeme kaktusy s chladným zimováním (95% všech rodů), tak je začátkem dubna vyzvedneme ze zimoviště, což může být například sklep v panelovém domě. Prvních 14 dnů je necháme v bytových podmínkách asi 1 m od okna. Pokožka kaktusů si pomalu zvyká na světlo. Po 14 dnech je již můžeme dát na venkovní parapet, ale opět je na 14 dnů přistíníme netkanou textilií nebo papírem. Po tomto čase je přes den začneme rosit.

Skupina teplomilných kaktusů Melocactus, Discocactus, Uebelmannia Miroslava Naxery z Kyšic u Plzně .

Vždy tak, aby vlhký kaktus do večera vyschl. Ke konci dubna, pokud v noci nemrzne, můžeme veškeré kaktusy zalít. Noční teplota by neměla klesnout pod 10°C a denní by se měla pohybovat okolo 20°C. Sledujeme noční teploty, a pokud by hrozil mráz, kaktusy na noc schováme. Zálivku opakujeme po 14 dnech, ale vždy po dokonalém vyschnutí substrátů.

Kaktusy většinou zaléváme, když je pod mrakem a denní teplota nad 20°C. Vyhne se zálivce při velmi teplých a slunných dnech. Hrozí nebezpečí, že se vlhký a uzavřený kořenový bal zahřeje na vysokou teplotu a kořeny mohou začít hnit. Teplomilné kaktusy probouzíme podobným způsobem, ale noční teplota by neměla být pod 16°C, proto je můžeme dát na venkovní parapet až v polovině června a sledujeme noční teploty.

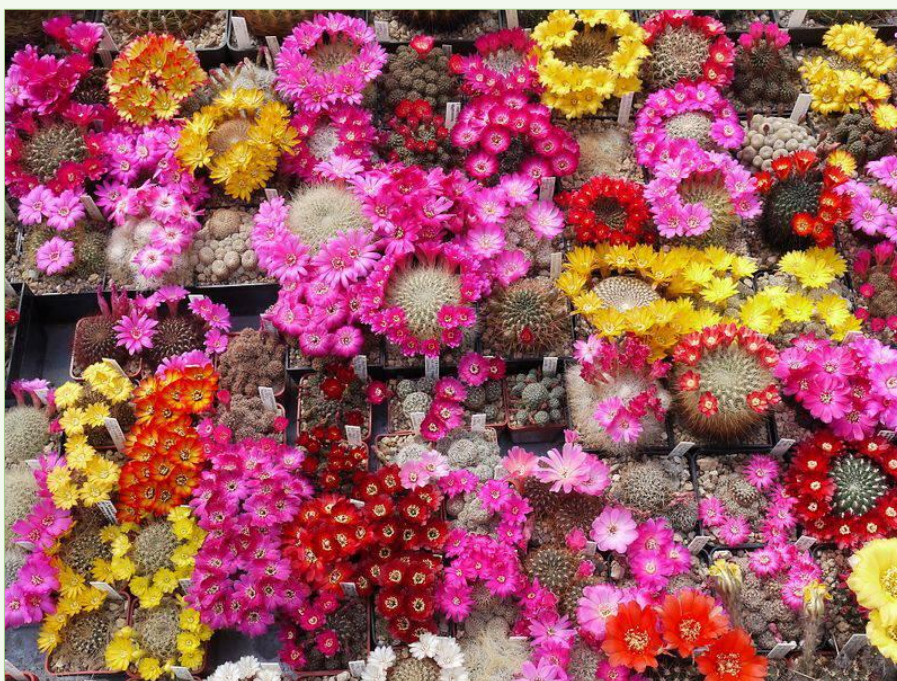
Do každé druhé zálivky je možné dát hnojivo podle návodů a do druhé jarní zálivky je dobré dát i fungicidní roztok. Ke konci května jsou kaktusy v plném růstu, což se projevuje zvětšením objemu těla, růstem trnů a násadou květů. V květnu a červnu můžeme k zálivce přidat i rosení, například dvakrát do týdne. Pravidelným rosením zabraňujeme výskytu škůdců. Pro kaktusy jsou zejména nebezpečné dva druhy: červci a svilušky. Červce poznáme podle bílých chomáčků, které se objevují na těle kaktusů. Můžeme je likvidovat ekologicky mýdlovou vodou, lihem a mechanickým odstraněním. Problém je, že tento škůdce napadá i kořeny, které požírá a může kaktus, zejména ke konci zimování zcela zlikvidovat. Proto je dobré zejména ke konci sezóny celou sbírku postříkat i zalít alespoň dvakrát určeným insekticidem (v rámci zálivkového cyklu).

Nejrozšířenější chemické přípravky pro pěstování.

Insekticid koupíme v hobby marketu nebo zahradnictví. V současné době jsou proti červcům určené insekticidy Substral Careo a Mospilan. Druhý škůdce, sviluška, je málo nápadný a vyskytuje se zejména při suchém vzduchu. Poznáme ji podle toho, že některým kaktusům se na povrchu objeví v pokožce stříbrné nebo nahnědlé jakoby zaschlé, skvrny. Pokud se podíváme zvětšovací sklem, tak uvidíme malého červeného pavoučka. Opět se jej zbavíme insekticidním postříkem například „Sviluška STOP“ nebo Substral Careo. Třetí nebezpečí kaktusů je v našich podmínkách hniloba kořenů. Pokud pěstujeme kaktusy s chladným zimováním na venkovním parapetu a dodržujeme pravidelnou zálivku, která proběhne vždy po dokonalém vyschnutí substrátů, tak se tomuto problému můžeme vyhnout.

Houby ale napadají i horní části rostliny, a tak je dobré je dvakrát za sezónu postříkat běžným fungicidem pro pokojové rostliny. U teplomilných kaktusů se vyhneme zahnívání kořenů zejména tím, že je pěstujeme v čistě minerálních substrátech a dvakrát za sezónu aplikujeme fungicid do zálivky. Růstová sezóna kaktusů probíhá v našich podmínkách od konce dubna do konce září. Po této době nastává klidová fáze. Kaktusy s chladným zimováním od konce září nezaléváme a můžeme je na parapetu nechat do doby, kdy v noci výrazně nemrzne. Pokud projdou nočním mrazem a jsou vyschlé, tak se jim nic nestane a naopak to může zlikvidovat skryté škůdce. V polovině listopadu stěhujeme kaktusy z parapetu do chladnější místnosti, například sklepa, kde mohou až do začátku dubna odpočívat při ideální teplotě 5°C až 10°C. Jestliže nemáme sklep, tak je uložíme do papírové krabice na tmavší místo a snažíme se snížit na několik měsíců teplotu při jejich uskladnění. Teplomilné kaktusy zimujeme v bytě, kde je okolo 20°C, raději dále od okna a ústředního topení. Obvykle je musíme sklidit z venkovního prostoru v polovině září. Správné zimování kaktusů umožní pěstovat zdravé a krásné rostliny, které budou pravidelně kvést.

Skupina sulcurebutii v plném květu.

Úspěšné a radostné pěstování Vám přeje Pavel a Věra Rymiecovi

Zdroje použitých snímků:

<http://kkp.unas.cz/okaktusech.php>

<https://mihancactus.ir/>

<http://naxera-kaktusy.cz/>

<https://www.cact.cz/>

<https://agrobio.cz/>

